

Egede Instituttet

Årsmelding for år 2006

1. Innledning

År 2006 har vært et konstruktivt år for Egede Instituttet. Forskning og informasjon om misjon og tilgrensende fagområder videreføres i samsvar med formålet, og en tryggere faglig og økonomisk plattform er blitt lagt for det videre arbeidet.

2. Representantskap, styre og administrasjon

Egede Instituttets årlige Representantskapsmøte ble avholdt 1. juni 2006. I tillegg til de ordinære sakene gav dosent Jan Opsal, Misjonshøgskolen, en misjonsteologisk orientering om "Kristne strategier i forhold til islam: Krenkende karikaturer – konstruktiv kommunikasjon – kompetent kritikk."

Inntil Representantskapsmøtet 2006 besto styret av asiasekretær Ernst Harbakk (leder), professor Kjell Olav Sannes (nestleder), professor Notto Reidar Thelle (statsoppnevnt styremedlem), professor Tormod Engelsen, misjonsskolelærer Egil Grandhagen, daglig leder Marit Landrø, major i Frelsesarmeen Inger Marit Nygård, og instituttleder Rolv Olsen. Førsteamanuensis Gunvor Lande (statsoppnevnt), administrasjonssjef Magnar Helgheim, universitetslektor Kristin Norseth, misjonssekretær Tove Odland og rektor Billy Taranger var varamedlemmer.

Styret forble det samme etter Representantskapsmøtet og kon-

stituerte seg med samme leder og nestleder. Varamedlemmer for år 2006-07 er førsteamanuensis Gunvor Lande (statsoppnevnt), misjonsprest Knut Grønvik, universitetslektor Kristin Norseth, rektor Roar Fotland og misjonssekretær Tove Odland.

Som en følge av studiepermisjonen høsten 2005 er instituttleder Olsen i ferd med å fullføre sin doktoravhandling ved Lunds Universitet om den norske teologen og misjonæren Karl Ludvig Reichelts liturgiske inkulturering. Avhandlingen ble behandlet på et "slutseminar" i mars 2006, og revideres for tiden i samsvar med de kommentarer som fremkom der. Avhandlingen forventes publisert og forsvart i løpet av første halvår 2007.

3. Økonomi

Regnskapet for år 2006 ble gjort opp med et overskudd på NOK 31.217. Den positive trenden fra forrige år ang. støtte fra kirkesamfunn og organisasjoner samt personlige gaver ble langt på vei bekreftet, selv om regnskapstallene ligger like under foregående år. Samtidig økte salgsinntektene for Norsk tidsskrift for misjon, slik at samlede inntekter ligger på omtrent samme nivå og budsjettet nesten oppfylles. Utgiftene er i samsvar med budsjettet.

I løpet av 2006 har samtlige bidragsytere til Missio Nordica med ett unntak gitt tillatelse til at tiloversblevne midler, til sammen kr. 72.413, overføres til et forsknings- og publiseringsfond. Vi takker hjertelig for støtten.

Instituttets egenkapital var 31. desember 2006 økt til NOK 208.263. Det vil fortsatt være nødvendig med varsomhet for å forhindre svekkelse av den gjenvunne egenkapitalen, men grunnlaget for videre drift virker langt tryggere og mer forutsigbart enn for bare få år siden.

4. Målsetting og arbeidsprofil

Instituttets målsetting er som vedtatt av Representantskapet i år 2004:

"Instituttet (EI) har en tosidig oppgave: Forskning og informasjon om misjon og tilgrensende fagområder.

Instituttet skal tjene kirker, organisasjoner, teologiske fakulteter og misjonærutdannende institusjoner.

Instituttet søker å virkeliggjøre sitt formål gjennom nettverks-

bygging, forskningsprosjekter, fagbibliotek, utgivelse av Norsk tidsskrift for misjon (NOTM) og andre informasjons- og publisasjonsvirksomhet samt kurs og foredrag med mer.”

For en mer utførlig orientering om prosessen og de vedtak som ble fattet, henviser vi til Norsk tidsskrift for misjon (NOTM), nr. 1, 2004.

5. Aktiviteter

A. Forskningsprosjekter

Gjennom evalueringsarbeidet ble Instituttets hovedsatsingsområder definert som følgende tre:

- Religionsteologi
- Misjonerende menigheter
- Diakoni i et missiologisk perspektiv

Egede Instituttet ønsker å initiere flere prosjekter innen ett eller flere av de ovennevnte hovedsatsingsområdene. I den forbindelse har Instituttet fulgt arbeidet med ”misjonerende menigheter” i regi av Kirkerådet og Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) med tanke på at misjonerende menigheter var en hovedsak på Kirkemøtet i 2005. Samarbeidet med SMM og prosjektet ”Menighet i bevegelse” resulterte i flere artikler som ble presentert i et eget temanummer av Norsk tidsskrift for misjon. Eterspørselen av dette heftet har vært så stor at opptrykk vurderes.

Egede Instituttet gjennomførte i november 2005 og mai 2006 to misjonsteologiske verksteder med tittel ”Møter mellom muslimer og kristne. Refleksjoner over erfaringer”. Hensikten var å legge til rette for utveksling, refleksjon og bearbeiding av erfaringer fra religionsmøtet i Norge og internasjonalt, med tanke på å være en ressurs for dagens kristne. Gjennom disse verkstedene ble en rekke aktuelle temaer belyst, og et grunnlag lagt for utvikling av et mer permanent nettverksarbeid innen feltet. Bidragene bearbeides på bakgrunn av responsen på verkstedene, og vil bli publisert i 2007 i et temanummer av NOTM.

I år 2007 er det 200 år siden protestantisk misjon tok til i Kina. I den forbindelse er Egede Instituttet i samarbeid med China Instituttet engasjert i et forskningsprosjekt om hva protestantisk misjon

har betydd for kirkens fremvekst i dagens Kina, med særlig tanke på norsk misjonsinnsats i perioden fram til 1949.

Målet er å belyse hva norsk misjon har betydd for kirkens fremvekst i Kina, samt bakgrunnen for og følger av misjonsengasjementet i Norge. Prosjektet vil legge vekten på norsk misjon i Kina inntil revolusjonen i 1949. Vi ønsker at prosjektet vil kunne bidra til å presentere norsk misjonsinnsats i en internasjonal sammenheng og på et høyt faglig nivå. Alle artikler vil være på engelsk. Resultatene vil bli utgitt i bokform, og publisering forventes innen utgangen av 2007. Flere kirker og misjonsorganisasjoner har gitt tilsagn om økonomisk støtte til prosjektet, noe vi takker hjertelig for.

I 2010 vil 100 års-jubileet for "Edinburgh 1910 World Missionary Conference" markeres på ulike vis. International Association for Mission Studies (IAMS) har angitt åtte "2010 mission themes" for nærmere studier. NIME vil særlig engasjere seg i temaet "Mission and Postmodernities", noe som også vil bli tema for NIME's studiedager i Finland i 2007. Instituttet har fått i oppdrag å koordinere NIME's arbeid.

Instituttet forbereder etter henvendelse fra Mission Evangelique Lutherienne en Mali (MELM) et seminar i april/mai 2007, med mulig oppfølging gjennom et forskningsprosjekt, om misjon i en postkonfesjonell sammenheng, med utgangspunkt i utfordringer MELM møter i sitt arbeid blant fulaniene.

Ansatte ved Instituttet og de tillitsvalgte i styre og representantskap er involvert i en rekke ulike forskningsprogram. Styremedlem professor Tormod Engelsviken har vært "Visiting Professor" ved Central University for Nationalities, Beijing, og leder et internasjonalt forskningsprosjekt om misjonale ekklesiologi. Instituttleder Rolv Olsen regner med å kunne forsvare sin doktoravhandling om den norske teologen og misjonæren Karl Ludvig Reichelts liturgiske inkultureringsprogram i løpet av første halvår av 2007.

B. Misjonsfaglige tiltak

Gjennom sin deltakelse i Nordisk Institutt for Misjonsforskning og Ekumenisk Forskning (NIME) deltok Instituttet ved "Third European Missiology Conference 2006" med tema: "Post-enlightenment Europe: Daring mission in a Europe in the process of con-

struction". Konferansen ble arrangert i Paris 24.-28. august 2006 av Association Francophone oecuménique de Missiologie (AFOM) i samarbeid med International Association for Mission Studies (IAMS).

Missiologer og andre fagfolk innen beslektede disipliner innen- og utenfra Europa deltok, deriblant styremedlem Prof. Tormod Engelsviken med foredraget "A Missiological Perspective and a Testimony in Europe". Dokumentene fra konferansen er utgitt i fire tidsskrift, på engelsk, fransk og spansk.

Egede Instituttet ble i 2003 medlem i Acta – biblioteket som arbeider med dokumentasjon av pinsebevegelsen og karismatiske bevegelser. Biblioteket er lokalisert i Oslo Kristne Senters lokaler i Kjeller utenfor Oslo.

C. Internett

Egede Instituttet har i de siste år hatt egne hjemmesider på internett. Sidene har vært knyttet til Den norske kirkes hjemmesider. Imidlertid sikret EI i 2002 sitt eget domene, egede.no, for å kunne etablere sitt eget nettsted uavhengig av kirken.no.

Det mest profilerte området er fortsatt informasjon om nyreligiøsitet, i første rekke faktaopplysninger om nyreligiøse bevegelser, ord, fenomener, personer og artikkelstoff med ulike temaer og vinklinger. Det har imidlertid ikke vært ressurser til å oppdatere og videreutvikle dette i 2006.

Vi vil videre utvikle egne sider for bibliotek og misjonsforskning. Målet er at gjennom hjemmesiden kan biblioteket presentere ny og aktuell litteratur, samt annen informasjon innen vårt fagområde på en måte som lett når frem til dem som søker på nettet.

Instituttet yter også service overfor bl.a. presse, institusjoner og privatpersoner som ønsker informasjon om misjon, eller har spørsmål og kommentarer om religion og nyreligiøsitet.

D. Biblioteket

Egede Instituttets bibliotek driver kunnskapsformidling gjennom dokumentasjons-, referanse- og informasjonsinnhenting fra egne samlinger og fra bibliotek i Norge og internasjonalt. Instituttets bibliotek representerer en viktig kilde til kunnskap for studenter, forskere og andre interesserte.

Biblioteket ved Det teologiske Menighetsfakultet drifter Egede Instituttets bibliotek. Egede Instituttet bidrar med økonomiske midler til personalressurser og innkjøp av bøker og tidsskrifter.

Tidsskriftsamlingen Egede Instituttet forvalter, er forholdsvis omfattende. En stor del av disse utgis i den tredje verden, og Instituttet er dermed en viktig ressurs når det gjelder å gi stemmer fra andre kontinenter rom i en norsk kontekst. Samlede utgifter til tidsskriftsabonnement i 2006 beløp seg til NOK 23.305.

De senere årene har det imidlertid vært foretatt få innkjøp av bøker til Instituttets bibliotek. Instituttet vil derfor i de kommende år prioritere oppdatering av boksamlingen, noe som nødvendigvis medfører en viss nedprioritering av tidsskriftbeholdningen. Det ble kjøpt inn 86 bøker i 2006 og mottatt 69 gavebøker. Total tilvekst til biblioteket var 301 enheter, derav 155 bøker og 146 løpende ressurser. Samlet pris for bokinnkjøp var NOK 20.945,85. Totalt antall fysiske enheter i biblioteket, bøker og periodika, er 11.858, i hovedsak innen feltene missiologi, 3. verdens teologi, religions- og kulturmøtet og nyreligiøsitet. Det ble foretatt 1.444 utlån i 2006, en økning på 33,8 %, derav 467 fornyelser.

Av det øvrige arbeidet kan følgende nevnes: Tidsskrifter og annet er blitt innbundet til en samlet kostnad av NOK 1.894. Slitte ryggmerkinger er blitt ommerket. Tidsskrifter som både utgis online og i trykt utgave registreres separat. Ved semesterstart fikk alle nye studenter tilbud om informasjon og omvisning på læringscenteret. Personalet har deltatt på søke/innføringskurs i BIBSYS, BIBSYS Emnekatolog og Norart. Det har blitt foretatt ommerking av en del slitte eksemplar av Egede Instituttets boksamling.

Det teologiske Menighetsfakultets bibliotek hadde praktikant i vårsemesteret fra Høgskolen i Oslo, Avdeling for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag. Egede Instituttets bibliotek og kontaktperson var involvert i opplæringen.

Instituttets kontaktperson deltok på Det 70. norske bibliotekmøte i Trondheim 22.-25.mars 2006. Biblioteket ved Instituttets kontaktperson har fra høsten 2006 deltatt på møter i Fagråd for Bachelor. Instituttets kontaktperson har deltatt på ukentlige personalmøter og årlig medarbeidersamtale, samt informasjonssamlinger for administrativt ansatte på MF.

Bibliotekets årsstatistikk viser følgende:

	2006	2005	2004
<i>Tilvekst:</i>			
Mottatte fysiske enheter:	301	308	121
Mottatte monografier	155		
Mottatte løpende ressurser (tidsskrifter, nettdokumenter, årbøker, mongarfiserier)	146		
Gaver/bytte:	69	255	120
<i>Totalt antall:</i>	<i>11.858</i>	<i>11.557</i>	<i>11.259</i>
Antall løpende abonnement, trykte tidsskrifter:			
	41	42	
Antall tidsskrifter online	8	5	
<i>Utlån:</i>			
Totalt antall utlån:	1.444	1.079	1.241
Av totalt utlån, fornyelser:	467	331	398
Av totalt utlån, utlån fra magasin:	172	91	144
Antall aktive lånere:	1.433	1.435	1.369
<i>Totalt antall registrerte låntagere (MF & ED):</i>	<i>8.526</i>	<i>8.011</i>	<i>7.455</i>

E. Norsk tidsskrift for misjon

Egede Instituttet har i 2006 utgitt tre nummer av Norsk tidsskrift for misjon (NOTM), hvorav ett dobbeltnummer. Dette er det eneste vitenskapelige tidsskrift for misjon med "referee" i Norge, det vil si at vitenskapelige artikler vurderes av fagfolk med førstekompetanse før eventuell utgivelse. Denne ordningen ble innført i 2002, og et større antall fagpersoner fungerer som "referees". Tidsskriftet tilstreber en høy faglig standard og indekseres i flere utenlandske fagtidsskrift. NOTM er det viktigste organ for misjonsvitenskapelig publisering på norsk.

I 2006 fylte tidligere instituttleder av Egede Instituttets og redaktør av Norsk tidsskrift for misjon, professor Dr.Theol. Notto Reidar Thelle 65 år. I den forbindelse utgav Egede Instituttet et

festskrift i form av et utvidet dobbeltnummer kalt "Spiritualitet og dialog". Her er samlet en rekke artikler, av innen- og utenlandske forfattere, som belyser spørsmål ang. spiritualitet, dialog og religionsteologi. Festskriftet ble overrakt Dr. Thelle ved en markering 11. oktober 2006 på Teologisk Fakultet.

Forøvrig inneholdt tidsskriftet faglige artikler av misjonshistorisk, misjonsteologisk og religionsvitenskapelig karakter. I det første heftet var fokus på Dr. Kwame Bediakos teologi, hundreårsjubileet for fødselen til prof. Olav Guttorm Myklebust, og Karl Ludvig Reichelt sett fra et sinologisk perspektiv. Det andre nummeret var et temanummer om bibeloversettelse. Heftet er en samling av foredrag fra et seminar ved Misjonshøgskolen i november 2005. Rektor Knut Holter var heftets redaktør. Dessuten inneholdt det lederartikler, rapporter, oversikter og bokanmeldelser.

Instituttet inngikk i 1999 en samarbeidsavtale med Tapir forlag om utgivelsen av NOTM. Tidsskriftets opplag er ca. 500. Det ble i løpet av året foretatt en kritisk gjennomgang av abonnementslistene. Antall betalende abonnenter viser som en følge av det å være noe lavere enn antatt, vel 250.

Det ble høsten 2006 vedtatt å endre tidsskriftets navn til Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap, med den engelske undertittelen Norwegian Journal of Missiology, med virkning fra og med 1. januar 2007. Navneskiftet, som ble vedtatt av Egede Instituttets styre høsten 2006 etter anbefaling fra redaksjonen, har skjedd for å tydeliggjøre tidsskriftets vitenskapelige karakter. Samtidig innebærer den engelske undertittelen at tidsskriftets navn blir bedre forstått og kjent internasjonalt, og at det blir lettere for engelskspråklige å søke og å finne fram til tidsskriftet og artikler på Internett.

Prof. dr. theol. Jan-Martin Berentsen ved Misjonshøgskolen, Stavanger gikk etter eget ønske av som ansvarlig redaktør ved årsskiftet 2005-06, etter å ha vært ansvarlig redaktør siden 1997. Styret takker prof. Berentsen hjertelig for det store arbeidet han har nedlagt for tidsskriftet i disse årene.

F.o.m. januar 2006 består redaksjonen av prof. Ph.D. Tormod Engelsen, Det teologiske Menighetsfakultet, Oslo (ansv.), universitetslektor Kristin Norseth, Det teologiske Menighetsfakultet, og instituttleder Rolv Olsen.

Gjennom sitt medlemskap i NIME (Nordisk institutt for

misjonsforskning og ekumenisk forskning) og IAMS (International Association for Mission Studies), som begge i sin tid ble dannet med Egede Instituttet som en viktig modell og pådriver, holder Instituttet kontakt med flere internasjonale forskningsmiljøer. Gjennom NIME har Instituttet deltatt i internordiske forskningsprosjekter, da særlig bibliografi- og dokumentasjonsprosjektet *Missio Nordica*.

F. Øvrige aktiviteter

I tillegg til de skandinaviske og internasjonale faglige nettverk som er nevnt ovenfor, relaterer Egede Instituttet til hele bredden av norsk misjonsvirksomhet gjennom sitt medlemskap i Norsk Råd for Misjon og Evangelisering (NORME), arvtakeren etter Norsk Misjonsråd, og til andre kirkelige og frikirkelige aktører i nyreligiøsitetsarbeidet gjennom sin deltagelse i Kirkerådets Samrådsgruppe for nyreligiøsitet. Samrådsgruppa er et nettverk av aktører innen det kirkelige nyreligiøsitetsarbeidet, som på initiativ fra Kirkemøtet 1988 har kommet sammen for jevnlige kontaktmøter i Kirkerådet.

Instituttet samarbeider med NORME om et "Missiologisk forum" som ble nyetablert i 2003 etter å ha ligget nede et par år. Forumet fokuserer på aktuelle problemstillinger innen misjon og religionsmøtet og arrangerer regelmessige fagdager/seminarer med internasjonale og norske aktører.

Instituttet samarbeider med IKON i Danmark og unngår dermed unødig duplisering av arbeid.

Instituttets lokalisering til Menighetsfakultetet innebærer også et nært samarbeid med fakultetet, særlig innenfor fagene misjonsvitenskap og KRL (kristendom, religion og livssyn).

For øvrig deltar Instituttets ansatte og tillitsvalgte i flere sammenhenger hvor de erfaringer som oppnås og de kontaktnett som knyttes, vil kunne komme Instituttet til gode, selv om de ikke spesifikt deltar på vegne av Instituttet. Ansatte og tillitsvalgte deltar også med undervisning og veiledning i ulike sammenhenger. De tillitsvalgte innsats for Instituttet er basert på frivillighet og utgjør en stor faglig ressurs som ikke kan måles i penger.

6. Sluttord

Som et frittstående, økumenisk institutt er Egede Instituttet ikke bundet opp til bestemte kirkelige interesser og behov. Instituttet fungerer som en paraplyorganisasjon for de missiologiske miljøer i Norge og fremmer kontakt, samordning og konkrete samarbeidstiltak.

Med sin utadvendte profil tjener Instituttet samtidig samfunnet med forskning og informasjon om et felt av stor betydning både nasjonalt og internasjonalt, og fremmer kontakt og samarbeid mellom fakultetenes og de kirkelige missiologiske fagmiljøene på den ene side og de allmenne forskningsmiljøene på den andre.

Styret vil takke de ansatte og alle som har gjort en innsats for Egede Instituttet i 2006, og håper at engasjementet vil fortsette inn i fremtiden og tilføre Instituttet nye ressurser og visjoner.

Egede Instituttets virksomhet anses ikke å forurense det ytre miljø.

Rolv Olsen
instituttleder

Ernst Harbakk
styreleder

Kjell Olav Sannes
nestleder

Tormod Engelsen

Egil Grandhagen

Marit Landrø

Inger Marit Nygård

Notto Reidar Thelle